

Sakområde: Visioner och strategier av övergripande karaktär

Dokumenttyp: Måldokument/strategi

Beslutsfattare: Karin Grönvall

Avdelning/kansli: SLU-biblioteket

Handläggare: Kytte Dahrén

Beslutsdatum: 2016-12-29

Träder i kraft: 2017-01-01

Giltighetstid: 2020-12-31

Bör uppdateras före: 2020-12-31

Dokument som upphävs: SLU-bibliotekets strategi 2013–2016

Bilaga till: SLU-bibliotekets strategi 2017–2020

SLU-bibliotekets strategi 2017–2020

1. Strategins innehåll och syfte

SLU-bibliotekets strategi ska klargöra bibliotekets långsiktiga inriktning. Strategin ska visa vilken vår uppgift är, vart vi vill samt vara ett stöd i prioriteringar och en grund för den årliga verksamhetsplaneringen.

Vi har i arbetet med att ta fram strategin utgått från *SLU:s strategi 2017–2020*. Under arbetets gång har vi tagit del av och inspirerats av inriktningsdokumenten för utbildning, samverkan och fortlöpande miljöanalys.

2. SLU-bibliotekets verksamhetsidé, vision och värdegrund

2.1 Verksamhetsidé

SLU-biblioteket stärker kvaliteten i SLU:s forskning, utbildning och fortlöpande miljöanalys genom att:

- säkerställa tillgången till vetenskaplig information för forskning och lärande.
- stödja studenterna i deras lärande gällande att söka, kritiskt granska och använda information.
- utveckla infrastrukturen för att synliggöra SLU:s forskning och dess resultat.
- tillhandahålla analyser av forskningens genomslag

2.2 Vision

SLU-biblioteket bidrar med sin verksamhet till att göra SLU till ett universitet i världsklass inom livs- och miljövetenskaper.

2.3 Värdegrund

SLU:s värdegrund “uttrycker organisationens gemensamma grundläggande värderingar. Dessa ger vägledning i vardagen genom att beskriva vad som är själva utgångspunkten för verksamheten, för kontakten med omvärlden och för hur vi beter oss mot varandra och andra. Samtliga SLU-anställda omfattas av värdegrunden.”¹

- Vetenskaplighet
- Kreativitet
- Öppenhet
- Ansvarstagande

SLU-biblioteket arbetar aktivt med vad värdegrunden betyder för oss i vårt dagliga arbete och hur den kan vara ett stöd för såväl utvecklingen av arbetsmiljön som i samverkan med andra parter.

3. SLU-bibliotekets profil och verksamhet

SLU-biblioteket är organisatoriskt placerat direkt under rektor och strategiska diskussioner om inriktning och finansiering av verksamheten sker i biblioteksrådet. Med basen i vår kompetens, den infrastruktur vi bygger och hanterar och en god support bidrar biblioteket till SLU:s unika profilområden och stärker kvaliteten i SLU:s forskning, utbildning och miljöanalys.

SLU-biblioteket medverkar i forskningsprocessens olika skeden, från anslagsansökan till spridningen av resultat i forskarvärlden såväl som i det omgivande samhället. Efter behov kartlägger vi befintlig publicering inom ett område samt tar fram underlag för att finna samarbetspartners. Vi säkerställer tillgång till ett brett utbud av vetenskapliga tidskrifter, böcker och databaser och bistår med kunskap om publiceringskanaler och stöd vid arkivering och tillgängliggörande av forskningsdata. Vi utför bibliometriska analyser för olika aktörer inom SLU och följer upp open access-publicering. SLU-biblioteket erbjuder infrastruktur för att fritt tillgängliggöra artiklar, rapporter och självständiga arbeten samt data tillhörande forskning och miljöanalys. Genom detta stödjer vi SLU:s uppdrag att bidra med kompetens och forskning som svarar mot samhällets behov.

Biblioteket får 2017 ett nytt uppdrag att ansvara för verksamhetsprocessen för arkivering och publicering av forskningsdata i samråd med andra enheter inom

¹ Sveriges lantbruksuniversitet (2016). *SLU:s strategi 2017-2020*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. (Dnr SLU ua 2015.1.1.1-409), s. 6-7.

SLU. SLU bedriver ett omfattande arbete med datahantering inom området fortlöpande miljöanalys och i *Inriktningsdokument för fortlöpande miljöanalys 2017-2020* är ett delmål att “öka tillgänglighet till kvalitetsmärkta resultat och data” genom “en samlad publicering (en ingång) och enhetliga beskrivningar av data (metadatakatalog).”² Att öppet publicera och utveckla metadatamärkning är en del av bibliotekets kärnuppgifter och synergieffekter kan uppnås genom ett nära samarbete med SLU:s fortlöpande miljöanalys.

SLU-biblioteket följer studenterna från introduktion till avslutade studier och verkar för att de ska utveckla goda kunskaper och färdigheter i att söka, källkritiskt granska och använda och kommunicera information. Färdigheter som är viktiga under studietiden men framförallt i det framtida arbetslivet och i det livslånga lärandet. Bibliotekets moment är integrerade i SLU:s program och i detta samarbetar vi med programstudierektorer, kursansvariga och enskilda lärare samt deltar i programnämnder. I samarbete med enheten för pedagogisk utveckling är vi ett stöd för lärare i arbetet med generella kompetenser inom utbildningarna. På doktorandnivå ger SLU-biblioteket en poänggivande kurs som tar upp alla steg i forskningsprocessen, från sökstrategier till spridning av vetenskapliga resultat.

SLU-biblioteket erbjuder snabb support till våra användare genom digitala kanaler såväl som i de fysiska biblioteken. Vi erbjuder också skräddarsydda seminarier och presentationer eller direkt support vid den egna arbetsplatsen vid behov.

4. Omvärldsförutsättningar

Biblioteken såg tidigt stor nytta i digitaliseringen och redan existerande bibliotekstjänster effektiviserades. I dag ser vi att digitala förutsättningar möjliggör nya metoder för utbildning och lärande, nya arbetssätt för forskningen och för hanteringen och analysen av datamängder. För att vara i samklang med och stödja SLU i denna utveckling krävs en effektiv omvärldsbevakning och snabbhet i analys och organisation. I den internationella *The NMC Horizon Report: 2015 Library Edition* om trender som kommer att påverka de akademiska biblioteken lyfts “the need to embrace radical change” fram.³ Vägen till radikal förändring går genom lyhördhet för forskares och studenters behov och ständig förnyelse av verksamheten. SLU-biblioteket behöver öka kompetensen om och integreras ytterligare i SLU:s kärnverksamhet.

² Planeringsavdelningen (2016). *Inriktningsdokument för fortlöpande miljöanalys 2017-2020*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. (Dnr SLU ua 2016.5.1-4389), s. 8.

³ Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V. & Freeman, A. (2015). *NMC Horizon Report: 2015 Library Edition*. Austin: The New Media Consortium, s. 30. Tillgänglig: <https://www.nmc.org/publication/nmc-horizon-report-2015-library-edition/>

4.1 Vetenskaplig publicering

Den vetenskapliga produktionen globalt ökar ständigt, mellan millennieskiftet och 2013 var ökningen ca 19 procent.⁴ I detta perspektiv är det mycket viktigt för SLU att lärosätets publicering är internationellt synlig och att biblioteket kan ge stöd i publiceringsstrategier där synlighet är en viktig komponent. Publiceringslandskapet fortsätter att utvecklas med nya publiceringskanaler och publiceringsformer. Till exempel har så kallade megatidskrifter etablerat sig och forskare kan välja att sprida sin forskning via sociala nätverkstjänster. Även open access-publiceringen ökar och innebär oftast att forskaren betalar en avgift till tidskriften för att publicera. På senare tid försöker ett växande antal oseriösa förlag och tidskrifter dra nytta av det ökande publiceringsbehovet genom att erbjuda artikelpublicering mot betalning men utan en rigorös process för kvalitetsvärdering. Det är viktigt att biblioteket bevakar och informerar om denna utveckling.

En trend med starkt politiskt stöd är open science, öppen vetenskap. Öppen vetenskap syftar till ett öppet vetenskapssamhälle med fri tillgång till forskningsresultat och data samt möjlighet att återanvända och analysera detta, till exempel med hjälp av stora datamängder. Öppen vetenskap gynnar på så sätt forskning, samverkan och innovation. Grundkomponenter är fri tillgång till publikationer och forskningsdata, men även öppen peer review, öppna läresurser etc finns med i bilden. Regeringen har i forskningspropositionen 2016 aviserat en målbild om öppen tillgång till både vetenskapliga publikationer och forskningsdata.⁵ Kungliga biblioteket kommer att få ett nationellt samordningsuppdrag rörande publikationer och Vetenskapsrådet får motsvarande uppdrag att samordna utvecklingen kring forskningsdata. SLU-biblioteket har genom sitt uppdrag att ansvara för arkivering och publicering av forskningsdata, goda förutsättningar att utveckla stödet för öppen vetenskap inom SLU.

Parallellt med open science-utvecklingen stärker de kommersiella förlagen sitt inflytande, bland annat genom att behålla makten över tidskrifternas starka varumärken som är en grundkomponent i det akademiska meriteringssystemet. Genom den starkt växande hybridmodellen som innebär att enskilda artiklar i prenumerationstidskrifter görs öppet tillgängliga, sker betalningen till förlagen i kombination med prenumerationskostnader. För ett forskningsintensivt lärosäte som SLU kan förändringen leda till ökade kostnader. Det är viktigt att biblioteket bevakar och analyserar utvecklingen.

Trenden visar på fortsatt stor vikt vid bibliometriska analyser, där altmetri (alternativa mått) även har en roll. Både nationellt och internationellt används

⁴ Vetenskapsrådet, (2015). *Forskningens framtid! Svensk vetenskaplig produktion och publiceringsmönster i ett internationellt perspektiv*. Vetenskapsrådets rapporter. Stockholm: Vetenskapsrådet, s. 10. Tillgänglig: <https://publikationer.vr.se/produkt/forskningens-framtid-svensk-vetenskaplig-produktion-och-publiceringsmonster-i-ett-internationellt-perspektiv/>

⁵ Utbildningsdepartementet (2016). *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft*. (Regeringens proposition 2016/17:50). Stockholm: Regeringskansliet, ss. 106-108. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2016/11/prop.-20161750/>

bibliometri av flera aktörer som styrmedel eller för uppföljning, utvärdering och universitetsrankningar. Det är fortsatt viktigt att biblioteket gör bibliometriska analyser för ett SLU i världsklass och säkerställer att data i SLU:s publikationsdatabas är av god kvalitet.

4.2 Utbildning och lärande

Globaliseringen och digitaliseringen medför en förändring inom lärande och utbildning och utvecklingen av lärometoder som blended learning, flipped classroom och peer learning går snabbt framåt. Öppna, webbaserade kurser, MOOC:s (Massive Open Online Courses), är en ökande trend bland internationella universitet och högskolor. Utveckling av MOOC-kurser innebär både en intern kompetenshöjning och en ökad synlighet inom konkurrerande lärosäten. Ett globalt kursutbud ställer krav på en global och öppet tillgänglig informationsförsörjning. Det är viktigt att bibliotekets tjänster fortsätter vara en central del av den digitala lär- och arbetsmiljön för studenterna.

Övergången från fysiska samlingar till digitala har medfört ett omtag kring biblioteksrummets roll och funktion på ett lärosäte. I *The NMC Horizon Report: 2015 Library Edition*, nämnd ovan, pekar man på en stark trend i utvecklingen av biblioteket som är att ge plats till mer praktiska läromoment.⁶ Studenterna använder och värnar om biblioteksrummet som sin arbetsplats och biblioteket är en central del av universitetets lärandemiljö. Enligt Sveriges universitets- och högskoleförbund går utvecklingen mot att betrakta informella och formella lärandemiljöer som en helhet.⁷ Det är viktigt att biblioteket utvecklar sina ambitioner för ett nyttjande av biblioteksrummets attraktionskraft i ett universitetssammanhang.

4.3 Internationalisering

SLU-biblioteket är en del av ett nätverk av forskningsbibliotek i Sverige och världen och det blir allt viktigare att SLU-biblioteket är delaktig i den globala utvecklingen som digitaliseringen möjliggör. Som exempel på denna utveckling är biblioteken vid Massachusetts Institute of Technologys utgångspunkt "a global library for a global university", vilket innebär att de arbetar för global tillgång till kunskap.⁸

SLU har i sin strategi ett starkt globalt fokus på samarbete kring de stora samhällsutmaningarna och betonar fortsatt arbete i låginkomstländer genom forsknings- och utbildningssamarbeten. 2014 deltog SLU-biblioteket i samarbetsprojektet *Innovative doctoral education for global food security* och

⁶ Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2015). *NMC Horizon Report: 2015 Library Edition*. Austin: The New Media Consortium, s. 10. Tillgänglig: <https://www.nmc.org/publication/nmc-horizon-report-2015-library-edition/>

⁷ Sveriges universitets- och högskoleförbund (2016). *Framtidens lärandemiljöer: rapport från SUHF:s arbetsgrupp*. Stockholm: Sveriges universitets- och högskoleförbund, s. 12. Tillgänglig: <http://www.suhf.se/nyheter-press/nyheter/framtidens-larandemiljoer-rapport-fran-suhfs-arbetsgrupp>

⁸ MIT Ad Hoc Task Force on the Future of Libraries (2016). *Institute-wide Task Force on the Future of Libraries*. Version: 580e09e0a2e2c6003305a5e6. Tillgänglig: <https://www.pubpub.org/pub/future-of-libraries>

utvecklade doktorandkursen *Information literacy and scholarly communication - global and local perspectives* tillsammans med Makerere university i Uganda. Vi ser stora möjligheter att aktivt söka samarbetsprojekt som möjliggör att vi kan bidra med vår kompetens. Vi ser också att bibliotekets verksamhet kan utvecklas genom utbyte med andra universitetsbibliotek.

5. SLU-bibliotekets mål 2017–2020

SLU-bibliotekets medarbetare skapar med sin kompetens värde och höjer kvaliteten på SLU:s forskning och utbildning. En förutsättning för detta är att de behov som SLU:s studenter, forskare, lärare och övriga anställda har möts, och att biblioteket kan prioritera sin verksamhet. För att uppnå detta behöver biblioteket arbeta aktivt med användarcentrerad metodik och initiera och odla samarbeten inom SLU. Det är viktigt att alla medarbetare känner delaktighet och engagemang i utvecklingen av SLU:s verksamhet. Under strategiperioden avser vi därför att satsa på två övergripande områden som ska genomsyra hela vår verksamhet:

År 2020:

- arbetar SLU-biblioteket strategiskt med användarcentrerade metoder för att skapa relevanta, sammanhängande och enhetliga tjänster
- är SLU-biblioteket en efterfrågad samarbetspartner inom SLU.

SLU har i sin strategi lagt tonvikten på fem fokusområden. För varje fokusområde anges ett övergripande strategiskt mål. Vi har valt att knyta an till dessa övergripande mål och formulera mål för hur SLU-biblioteket ska bidra till att dessa uppfylls.

5.1 Medarbetare

SLU är en attraktiv och stimulerande arbetsplats för nuvarande och framtida medarbetare.

Universitetsbiblioteken genomgår generellt stora förändringsprocesser, och för att möta de behov som uppstår krävs ett strategiskt grepp kring kompetensutveckling. Biblioteket har sedan flera år tillbaka arbetat med medarbetar- och medledarskap med gott resultat och vill fördjupa och hålla detta arbete vid liv.

År 2020:

- arbetar SLU-biblioteket systematiskt med kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov, vilket leder till både individens och organisationens utveckling
- har SLU-biblioteket ett ledarskap som kännetecknas av engagemang, tydlighet och närvaro
- är alla SLU-bibliotekets medarbetare delaktiga i och tar ansvar för att verksamheten ska nå uppsatta mål.

5.2 Studenter och utbildning

SLU är ett attraktivt lärosäte för studenter och har utbildningar med hög kvalitet och samhällsrelevans.

Nationellt såväl som internationellt minskar behovet av utrymme för bibliotekens tryckta samlingar i takt med ökad digitalisering. Samtidigt är biblioteksrummet en central lärandemiljö och en del av universitetets visuella varumärke. Det har utkristalliserat sig en tydlig trend där flera universitet satsar på nybyggda bibliotek med attraktiva miljöer som möjliggör möten mellan forskning och utbildning.

Idag sker inköp av litteratur oftast i digital form, men SLU-biblioteket har stora samlingar av tryckt material att hantera. Som en del av ett internationellt biblioteks nätverk är det viktigt med långsiktigt bevarande och att kunna ge tillgång till äldre material för att visa på den vetenskapliga utveckling som skett inom SLU:s områden.

I *Inriktningsdokument för utbildning på grund- och avancerad nivå 2017–2020* betonas att “det nätbaserade lärandet bör utvecklas” vid SLU.⁹ Vikten av flexibla undervisningsformer som kan genomföras oberoende av tid och rum kommer att öka, och där ser biblioteket stora möjligheter till samarbeten inom SLU.

År 2020:

- erbjuder SLU-biblioteket ett inspirerande och väl använt biblioteksrum
- är SLU-bibliotekets undervisning väl integrerad i utbildningarna och bygger på flexibla och studentcentrerade undervisnings- och lärandeformer
- arbetar SLU-biblioteket aktivt för att erbjuda tillgängliga och efterfrågade informationsresurser för såväl utbildning som forskning.

5.3 Forskningsinfrastruktur

SLU:s forskare har god tillgång till forskningsinfrastruktur som ger möjlighet till nydanande, excellent forskning.

SLU arbetar kontinuerligt med att utveckla förutsättningarna för nydanande, excellent forskning med målet att SLU ska vara internationellt framstående inom dessa områden och förse samhället med relevant kunskap. Tillgång till infrastruktur av hög standard är en förutsättning för forskningens kvalitet och konkurrenskraft. I denna infrastruktur inräknar SLU-biblioteket tillgång till vetenskaplig information och synliggörande av SLU:s publicering och forskningsdata, samt analysunderlag i form av bibliometriska analyser och visualiseringar, omvärldsanalyser och stöd för systematiska översikter.

SLU:s forskning rör sig på en global arena och SLU-biblioteket vill därför bidra till en global, öppen och transparent forskningsinfrastruktur med fri tillgång till

⁹ Planeringsavdelningen (2016). *Inriktningsdokument för utbildning på grund- och avancerad nivå 2017-2020*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. (Dnr SLU ua 2016.1.1.1-3768), s. 4.

forskningsresultat och underliggande data för att gynna samarbete och excellent forskning. Vi kommer särskilt att fokusera på utvecklingen av infrastruktur för forskningsdata.

År 2020:

- är SLU-bibliotekets system för informationssökning och publicering användarvänliga och resurseffektiva
- erbjuder SLU-biblioteket kvalificerat stöd i forskningsprocessen som möjliggör forskning med hög vetenskaplig kvalitet
- är Tilda-systemet för arkivering och publicering av miljö- och forskningsdata ett självklart val inom SLU och del av en nationell och internationell infrastruktur
- analyserar och visualiserar SLU-biblioteket universitetets publicering utifrån olika perspektiv och tillhandahåller regelbundet rapporter.

5.4 Samverkan med omgivande samhälle

SLU:s samverkan skapar samhällsnytta och uppskattas av intressenterna samtidigt som kvaliteten på vår utbildning, forskning och fortlöpande miljöanalys höjs.

För att bidra till en god samverkan med samhället krävs att SLU-biblioteket har en stark samverkan inom SLU och att det är tydligt vad biblioteket kan bidra med i form av analysunderlag. Biblioteket tillhandahåller en publiceringsplattform där bland annat SLU:s rapporter görs öppet tillgängliga för samhället.

Utvecklingen inom SLU:s fortlöpande miljöanalys går mot öppen data i kombination med långsiktigt bevarande. Synergieffekter kan uppnås genom samordning med den kompetens som byggs upp inom biblioteket för arkivering och publicering av forskningsdata.

År 2020:

- är SLU-biblioteket en självklar del i universitetets interna samverkansorganisation av "effektiva interna stödfunktioner för samverkan och strukturerade arbetsformer"¹⁰
- utnyttjar universitetet SLU-bibliotekets kompetens inom omvärldsanalys och uttag av publiceringsdata
- erbjuder SLU-biblioteket en attraktiv publiceringsplattform för att göra SLU:s forsknings- och utbildningsresultat fritt tillgängliga
- är en stor del av SLU:s forsknings- och miljöanalysdata arkiverad, sökbar, tillgänglig och återanvändbar.

10 Sveriges lantbruksuniversitet (2016). *SLU:s strategi 2017-2020*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. (Dnr SLU ua 2015.1.1.1-409), s. 19.

5.5 Vårt gemensamma SLU

Medarbetare och studenter har kunskap om och känner engagemang för SLU:s verksamhet, samt tar gemensamt ansvar för att utveckla verksamheten.

SLU har i strategin formulerat ett delmål till ovanstående övergripande mål: “Samarbetet mellan olika orter och organisatoriska delar inom SLU har ökat.”¹¹ SLU-biblioteket har sedan flera år tillbaka framgångsrikt arbetat som ett samlat bibliotek organisatoriskt såväl som rent praktiskt, och vi vill under 2017–2020 vässa oss ytterligare genom att utveckla våra arbetsmetoder och verktyg.

År 2020:

- arbetar SLU-biblioteket tillsammans från norr till söder med effektiva och flexibla arbetsmetoder och verktyg
- är SLU-bibliotekets medarbetare väl förtrogna med universitetets verksamhet och roll i forskning, utbildning och samhälle.

6. Genomförande och uppföljning

De mål, prioriteringar och åtgärder som beskrivs i strategin ska konkretiseras i den årliga processen för planering och anslagsfördelning. SLU-biblioteket skriver årligen en verksamhetsplan med aktiviteter för genomförande av målen i strategin. Planen diskuteras i biblioteksrådet.

¹¹ Sveriges lantbruksuniversitet (2016). *SLU:s strategi 2017-2020*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. (Dnr SLU ua 2015.1.1.1-409), s. 21.

Biblioteket
Överbibliotekarien

BESLUT
2016-12-29

SLU ua 2016.2.3.1-5177

SLU-bibliotekets strategi 2017–2020

Beslut

Överbibliotekarien beslutar
att fastställa SLU-bibliotekets strategi 2017–2020 enligt bilaga.

Redogörelse för ärendet och motiv till beslut

SLU:s strategi 2017-2020 samt inriktningsdokumenten för utbildning, fortlöpande miljöanalys och samverkan utgör grunden till SLU-bibliotekets strategi 2017-20. Strategin har tagits fram med delaktighet av hela personalgruppen genom bl a omvärldsspaningar och med inspel från SLU:s personal och studenter. Ett utkast till strategin har diskuterats i biblioteksrådet. Strategin kommer att utgöra grunden i bibliotekets årliga verksamhetsplanering.

Beslut i detta ärende har fattats av överbibliotekarie Karin Grönvall efter föredragning av bibliotekarie Kitte Dahrén.

Karin Grönvall

Kitte Dahrén

Sändlista

Rektor

Prorektor

Vicerektorer

Universitetsdirektör

Dekaner

Biblioteksrådets ledamöter

Chefer inom universitetsadministrationen

Universitetsdjursjukhusdirektör

SLUSS

Kopia för kännedom

Akademisekreteraren

Internrevisionschefen